

**TÜRKİYE
İNSAN HAKLARI VE
EŞİTLİK KURUMU**

**ADANA SARIÇAM GEÇİCİ BARINMA
MERKEZİ ZİYARETİ
(Rapor No: 2019/2)**

**Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 2019 / 2 sayılı kararında oyçokluğu ile
kabul edilmiştir)**

OCAK 2019

İÇİNDEKİLER TABLOSU

KISALTMALAR	1
A. GİRİŞ.....	2
B.1. ADANA SARIÇAM GEÇİCİ BARINMA MERKEZİNE İLİŞKİN BİLGİLENDİRME.....	4
B.2. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER	5
a) İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi ve Şikâyet Prosedürleri.....	5
a) Fiziksel Koşullar	6
b) Sağlık Hizmetleri.....	7
c) Eğitim.....	9
d) Günlük Yaşam ve Faaliyetler	10
e) Dış Dünya ile İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim	12
f) Kırılgan Gruplar	12
g) Personel	14
h) Güvenlik.....	14
C. TAVSİYELER.....	15
C.1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	15

KISALTMALAR

AFAD	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı
APT	İşkencenin Önlenmesi Derneği
BM	Birleşmiş Milletler
CPT	Avrupa İşkencenin ve İnsanlık dışı veya Onur kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi
OPCAT	İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İhtiyari Protokol
STK	Sivil Toplum Kuruluşu
TİHEK	Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
UNHCR	Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü
UNICEF	Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu
UÖM	Ulusal Önleme Mekanizması

A. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 6701 sayılı Kanunla, insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.
2. Türkiye, 14 Eylül 2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler (BM) Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 tarihinde onaylayarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'in amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*¹
3. 6701 sayılı TIHEK Kanununun 9/1-ı bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde Ulusal Önleme Mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında bulunmaktadır. Kanunun 2/1-k bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.
4. Suriye’de yaşanan iç savaş ve insani dramlar nedeniyle kitlesel olarak ve yoğun biçimde ülkemize sığınan Suriye vatandaşlarına yönelik, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti insani bir karar almış ve izlediği açık kapı politikası kapsamında Suriye vatandaşlarını ülkemize kabul etmiştir. Günümüzde sayıları 3,5 milyonu aşan bu kişilere “geçici koruma statüsü” verilerek, bir kısmı çadırkent, konteynerkent ve diğer konaklama biçimlerinde barındırılmak suretiyle koruma altına alınmışlardır.
5. 6701 sayılı TIHEK Kanununun 9/1-j bendinde, kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz

¹ Uluslararası Af Örgütü, Combating Torture: A Manual for Action, 1. Baskı, Londra, 2003, s. 141-142.

düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda geçici koruma statüsüne alınan yabancıların barındırıldığı geçici barınma merkezlerine ziyaret gerçekleştirme TIHEK'in görev ve yetki alanına girmektedir.

6. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun 9 uncu maddesinin 1 inci fıkrasının (m) bendine göre “İnsan hakları ve ayrımcılıkla mücadele alanındaki uluslararası gelişmeleri izlemek ve değerlendirmek, alanındaki uluslararası kuruluşlarla ilgili mevzuat dâhilinde işbirliği yapmak” TIHEK görevleri kapsamında sayılmıştır.
7. Birleşik Krallık Ulusal Önleme Mekanizmasının Oxford Üniversitesi ile birlikte yürüttüğü “Göçmenlerin Alıkonulmasında Ulusal Önleme Mekanizmalarının Rolü Projesi” ilk aşamasında 18.10.2016 tarihinde Kurumumuza bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Söz konusu Proje kapsamında ülkemizin yanı sıra, Yunanistan, İtalya ve Macaristan gibi yoğun göç alan ülkelere de benzer ziyaretler düzenlenmiştir. Projenin ikinci aşamasına ise, göç dalgasından en çok etkilenen ülkeler olarak Yunanistan ve Türkiye dâhil edilmiş ve bu aşamada yasadışı göçmenlerin tutulduğu yerlerin ulusal önleme mekanizmalarınca ne şekilde izlendiğini yakından görmek, Birleşik Krallık, Yunanistan ve Türkiye'nin ulusal önleme mekanizmaları arasında konuya ilişkin bilgi ve deneyim paylaşımını sağlamak, kapasitelerin güçlendirilmesine destek olmak, yeni işbirliği fırsatlarının yolunu açmak amaçlanmıştır.
8. Göçmenlerin Alıkonulmasında Ulusal Önleme Mekanizmalarının Rolü Projesi çalışmaları doğrultusunda ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun 9-1/j maddesi uyarınca, 04/09/2018 tarih ve 16949670-704.02-3229 sayılı TIHEK Başkanlık görev emri üzerine 10.09.2018 tarihinde Adana Geçici Barınma Merkezine haberli bir ziyaret düzenlenmiştir.
9. Ziyaret heyetinde TIHEK UÖM Birim Sorumlusu hâkim Abdulmuttalip Zararsız, Dış İlişkiler ve Proje Birim Sorumlusu Abdulhamit Yağmurcu, Uzman Yardımcıları Çiğdem Çelik ile Merve Sisli ve Birleşik Krallık UÖM'sinde görev yapan Hindpal Singh Bhui ile Gavriella Moris yer almıştır.
10. Bu rapor, Kurumumuzun UÖM görevi kapsamında ve göçmenlerin tutulduğu yerlerdeki koşullar ile bu koşulların izlenmesine yönelik olarak Oxford Üniversitesi bünyesinde yürütülen araştırma projesi çerçevesinde 10.09.2018 tarihinde Adana Geçici Barınma

Merkezine yapılan izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

B. GENEL BİLGİLER

B.1. ADANA SARIÇAM GEÇİCİ BARINMA MERKEZİNE İLİŞKİN BİLGİLENDİRME

7. Adana Sarıçam Geçici Barınma Merkezi, 2013 yılında 2136 çadırı ile kurulmuş olup 2017 yılında konteyner kente dönüştürülmüştür. 6136 konteyner bulunan ve 540 bin metrekare alan üzerine kurulan Merkez, hem ülkemizdeki hem de Dünyadaki en büyük konteyner kenttir.
8. Merkez kapasitesi 30.680, mevcudu 26.087 kişidir. Ziyaret tarihinde Merkezde kalanların tamamı geçici koruma statüsüne sahip Suriyelilerdir. Ziyaret tarihinde boş konteyner olmadığı ifade edilmiştir. Merkezde kalanların çoğunluğunun Suriye'nin kırsal bölgelerinden gelen ve maddi durumu iyi olmayan kişiler olduğu ve olanağı olanların şehirde yaşamayı tercih ettiği ifade edilmiştir.
9. Merkezdeki geçici koruma statüsünde bulunan Suriyelilerin 5.898'i kadın, 5.152'si erkek, 15.056'sı çocuk, 156'sı ise (70-100 yaş arası) yaşlıdır. Merkezde 2'si görme, 4'ü ruhsal, 10'u işitme, 60'ı ortopedik ve 34'ü zihinsel engel olmak üzere toplam 110 engelli kişi kalmaktadır.
10. Geçici koruma statüsüne sahip Suriyelilerin istedikleri zaman Merkezdten ayrılabilirdiği; geçici barınma merkezlerinde kalmak için belirli bir süre sınırlaması bulunmadığı, bu kapsamda 5 yıldır Merkezde kalanların olduğu ifade edilmiştir.
11. Geçici koruma statüsüne sahip Suriyelilerin her birine hijyen ve yiyecek malzemesi masrafları için AFAD Kart ve Kızılay Kart verilmektedir ve her iki karta aylık 50 TL yatırılmaktadır. Kartlar için herhangi bir yaş sınırlaması bulunmadığından her ay kişi başı toplam 100 TL verilmektedir.
12. Merkezde evlilik konusunda Türk yasaları geçerli olduğundan 18 yaş altı evliliklere izin verilmemektedir.

13. Konteyner Kentte faaliyet yürüten ya da Merkeze yardımda bulunan STK bulunmamaktadır. Yardımların adil bir şekilde dağıtılması amacıyla Merkez bağış kabul etmemekte; bağışlar, Merkezdeki herkesin eşit bir şekilde faydalanabilmesi için yalnızca Kızılay üzerinden yapılabilmektedir.

B.2. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

a) İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi ve Şikâyet Prosedürleri

14. İşkence ve kötü muamelenin önlenmesinde Devletin negatif yükümlülüğü olduğu gibi pozitif yükümlülüğü de bulunmakta; bu doğrultuda Devlet, yalnızca işkence ve kötü muamelede bulunmama yükümlülüğünü değil işkence ve insanlık dışı muamelede yol açabilecek etmenleri ortadan kaldırma ve işkence ve kötü muamele iddiaları karşısında etkili soruşturma yapma yükümlülüğünü de taşımaktadır. Alıkonulma merkezlerinde işkence, kötü muamele veya onur kırıcı durumlara yalnızca kişinin fiziksel veya psikolojik şiddet ve baskıya maruz kalması değil, alıkonulduğu mekânın fiziksel koşulları, sağlanan hizmetlerdeki aksaklıklar, şikâyet mekanizmalarının düzgün işlememesi gibi hususlar da neden olabilmektedir.
15. Ziyaret sırasında gerçekleştirilen görüşmelerde geçici koruma statüsüne sahip Suriyelilerin, Merkezin genel durumundan ve Merkez yönetiminden memnuniyet duyduğu gözlemlenmiş; Merkezde olası bir işkence, kötü muamele, aşağılayıcı ceza iddiasıyla karşılaşılmamıştır.
16. İdare, her mahallede geçici koruma statüsüne sahip Suriyelilerin arasından sözü dinlenen bir kişinin mahalle sorumlusu olarak belirlendiğini ifade etmiştir. Bununla birlikte mahalle sorumlularının herhangi bir yetkisi olmadığı, bu görevin gönüllülük esasına dayandığı, mahalle sorumlularının tek işlevinin Merkezde kalanların istek ve şikâyetlerini idareye iletmek olduğu belirtilmiştir. Mahalle sorumlularının ilettiği şikâyetlerinse daha çok elektrik ve su gibi hizmetlerde yaşanan aksaklıklara ilişkin olduğu belirtilmiştir. Ayrıca, mahalle sorumlularının kendi akrabaları arasındaki sorunlarda arabuluculuk yapabildikleri de ifade edilmiştir.

17. İdare, Merkezde kalanların istek ve şikâyetlerinin yönetime ulaşması için üçlü bir sistem oluşturulduğunu, bu kapsamda her mahalle için ayrı ayrı belirlenen mahalle sorumlularının yanı sıra öğretmenlerin ve imamların da Merkezde kalanların ihtiyaçlarını idareye bildirdikleri ifade edilmiştir. Ayrıca, geçici koruma statüsüne sahip Suriyelilerin şikâyetlerini Emniyet Bürosuna ve idari yönetime doğrudan iletebildiği, şikâyet konularının daha çok çocuk ve komşu kavgası olduğu belirtilmiştir.
18. Merkezde kalanlarla yapılan görüşmelerde istek ve şikâyetlerini doğrudan idareye yapmayı tercih ettikleri ifade edilmiş, idare de geçici koruma statüsündeki Suriyelilerin daha çok idareye yüz yüze şikâyet etme yolunu tercih ettiklerini belirtmiştir.

b) Fiziksel Koşullar

19. Merkezde ortak kullanım alanı olan okullar, seralar, meslek edindirme kursları ve sağlık merkezinin yanı sıra 3 farklı noktada market ve 8 camii bulunmaktadır. Ayrıca, Merkez, sıcak bir şehirde kurulduğundan yol kenarlarında üstü kapalı oturma alanları yapılmıştır.
20. Geçici barınma merkezlerinin yaşam alanları mahallelerden oluşmaktadır. Merkezde a, b, c, d... şeklinde ilerleyen toplam 10 mahalle bulunmaktadır.
21. Yaklaşık 30 bin kişilik kapasiteye sahip Merkezde konteynerler iki katlıdır. Kişi başına düşen ortalama kapalı alan 6 m²'dir. Hem kapalı alanın genişletilmesi hem de sıcaktan korunmak için konteynerlerin balkonlarının sıklıkla tente ile kapatıldığı gözlemlenmiştir. Konteynerler mutfak-oturma alanı, yatak odası ve banyo olarak ayrılmıştır.
22. Her bir konteynerde yalnızca bir ailenin ve en fazla 7 kişinin kalmasına izin verildiği ifade edilmiştir. 7 kişiyi geçen ailelere ikinci bir konteyner verilmesi hususunun değerlendirilmesi için yeni konteynerde kalacak kişilerden en az ikisinin 18 yaşında olması gerekmektedir. Ayrıca, yeni evli çiftlere yeni bir konteyner verilememekte; çiftlerin, çocukları olması durumunda ayrı bir konteynere geçmesine izin verilmektedir.

Akrabalara yakınlık, komşular ile ilişkiler gibi hususlar da yer değişikliği taleplerinin değerlendirilmesinde dikkate alınmaktadır.

23. Merkeze kabul edilen herkese ilk girişte (her konteyner için) 1 adet ocak, 1 adet vantilatör, 1 adet ısıtıcı, kişi başı yatak, örtünme malzemesi ve tencere gibi mutfak araçları verilmektedir. Ayrıca, her konteynerde çamaşır makinesi de bulunmaktadır.
24. Konteynerlerde ısınma merkezi sisteme bağlı kalorifer peteği ile yapılmaktadır, bu konuda herhangi bir şikâyet ileten olmamıştır. Görüşme yapılan kişilerden bazıları ise havanın çok sıcak olmasına rağmen idarenin konteynere klima takılmasına izin vermemesinden şikâyet etmiştir.
25. Merkezde 13 artezyen su kuyusu ve su deposu bulunduğu, ayrıca su temini için ASKİ'den de destek alınabildiği dile getirilmiştir. Çeşme suyu aynı zamanda içme suyu olarak kullanılmakta, Merkez personeli ve Halk Sağlığı Merkezi haftada 2 gün suyun kontrollerini yapmaktadır. Merkezin tam biyolojik atık arıtma sistemi de bulunmaktadır. Ancak su 24 saat verilememekte, günde 3 defa belirli saatlerde verilmektedir. Ancak suyun belirli miktarlarla sınırlı olarak verilmesinin nedeni suyun arıtmasında yaşanan teknik bir sorundur: Fazla kullanım nedeniyle su arıtılamamakta, arıtılamayan suyun kullanılması sorunlara neden olmaktadır.
26. Sıcak su ise bölgenin iklim özelliğine uygun olarak güneş enerjisi panelleriyle sağlanmaktadır. Görüşmelerde sıcak su konusunda bir sorun olmadığı ifade edilmiştir.
27. Merkezin temizliğinden ise hem personel hem de geçici koruma statüsüne sahip Suriyeliler sorumludur. Personel, Merkezin ana arterlerini temizlemekte, geçici koruma statüsündeki Suriyeliler ise kendi sokaklarını/evlerinin önünü temizlemektedir. Çöplerse, günde iki kez Belediye tarafından toplanmaktadır. Ziyaret sırasında Merkezin genel olarak temiz ve düzenli olduğu gözlemlenmiştir.

c) Sağlık Hizmetleri

28. Merkezde sürekli sağlık hizmeti verildiği, bu kapsamda 3 pratisyen hekimin (aile doktoru olarak), 7 pratisyen doktorun, 1 kadın doğum uzmanının, 1 diş hekiminin, 1 koordinatör doktorun ve 18 hemşirenin sağlık merkezinde görev yaptığı; poliklinik

- hizmetine ek olarak ayrıca acilde, üç ayrı ekip halinde 24 saat görev yapan 12 sağlık personelinin bulunduğu ifade edilmiştir
29. Polikliniklerin 8 saat hizmet verdiği, 3 uzman ve pratisyen hekimin görev yaptığı ve Polikliniklerde 24 saat tercüman beklediği dile getirilmiştir.
 30. Genel olarak 24 saatte 150'si acil olmak üzere toplam 800-850 civarında hastanın muayenesinin yapıldığı iletilmiştir.
 31. Merkezde görev yapan doktorların ve hemşirelerin bir kısmı geçici koruma statüsüne sahip Suriyelidir. İzin ile çalışan Suriyeli hekim ve hemşirelere göreve başlamadan önce Sağlık Bakanlığı tarafından eğitim verildiği ve Türk vatandaşı sağlık çalışanlarının yanında çevirmen bulunduğu ifade edilmiştir.
 32. Merkezde yataklı tedavi imkânı bulunmamaktadır; acil bir durum olduğunda hastaların diğer hastanelere sevkleri sağlanmaktadır.
 33. Merkez tarafından, Merkeze ait bir ambulans bulunduğu ifade edilmiştir.
 34. Önleyici sağlık hizmeti olarak bağışıklama ve önleyici-koruyucu sağlık hizmeti verildiği ve Merkezde salgın hastalık yaşanmadığı belirtilmiştir.
 35. Kadın doğum uzmanı Suriye vatandaşı olup erkektir. Doktor, cinsiyeti nedeniyle bir sorun yaşanmadığını ifade etmiştir.
 36. Hastaların reçeteleri görevliler tarafından sabah toplanmakta ve eczaneye gönderilmekte, öğleden sonra ilaçlar merkeze getirilmektedir. Hastalar, ilaçlarını kimliklerini göstererek almaktadır.
 37. Sağlık merkezinde muayene için bekleyen kişilerle de görüşülmüş, doktorların kendilerine karşı tavırlarında bir olumsuzluk bulunmadığı, muayene edildikleri, talep etmeleri durumunda kadın doktorla görüşebildikleri ifade edilmiştir.
 38. Merkezde psikososyal destek hizmetleri bulunmamaktadır; gerekli gördüğünde merkez doktoru muayeneden sonra hastayı psikiyatri servislerine sevk etmekte ve hastanın durumunu takip etmektedir.
 39. Kimi durumlarda Sağlık Bakanlığı tarafından karşılanmayan sağlık-tedavi giderlerinin Kaymakam tarafından karşılandığı ifade edilmiştir.

d) Eğitim

40. İlkokul, ortaokul ve lise eğitimi verilen Merkezde 148 derslik bulunmaktadır. Yeni inşa edilen lise binasıyla birlikte, anaokulu hariç yeni binaya ihtiyaç duyulmadığı ifade edilmiştir.
41. Yeni inşa edilen lise binası hariç okullar klima ile ısıtılmakta ve soğutulmaktadır. Lisede ise merkezi ısıtma ve soğutma sistemi bulunmaktadır.
42. Ülkemizde olduğu gibi Merkezde de ilk ve ortaöğretim zorunlu, lise isteğe bağlıdır. İdare tarafından, Merkezde okula giden öğrenci sayısının 8100 olduğu ve her düzeyde okullaşma oranının %98 olduğu belirtilmiştir. Kayıt dönemi, Merkezde yapılan anonslarla duyurulmaktadır. İdare, yakın zamanda geçici koruma statüsüne sahip Suriyeli çocukların okul kaydının yapılmaması durumunda polisin devreye gireceğini ifade etmiştir.
43. Merkezde 156 kadrolu öğretmen ve 368 Suriyeli öğretmenin görev yaptığı iletilmiştir.
44. Çocuklarla yapılan görüşmelerde ilköğretim çağındaki olanların genellikle okula gittikleri, defter, kitap, kalem gibi okul malzemelerinin Merkez tarafından çocuklara verildiği, derslerin Arapça ve Türkçe olduğu öğrenilmiştir.
45. Zihinsel engelli çocuklar için özel eğitim imkânı bulunmamaktadır. Ayrıca 18 yaşında sağır ve dilsiz çocuğu olduğunu ifade eden bir kişi de çocuğunun özel bir eğitim programı olmadığını ifade etmiştir.

Çocuk Dostu alanlar

46. Kızılay ve UNICEF tarafından organize edilen ve öğretmen ve sosyolog gibi farklı meslek gruplarından gönüllülerin hizmet sunduğu çocuk dostu alanların temel hedefi kendilerine güvenen ve haklarını bilen çocuklar yetiştirmektir.
47. Burada çocuk koruma programları (hijyen, diş sağlığı, trafik vb. eğitimler) ile iletişim, liderlik, akran zorbalığı, erken evlilik (bu eğitim çocuklara aileleriyle birlikte verilmektedir), kişisel eğitim gibi konularda çocuklara eğitim verilmektedir.

48. Çocuk dostu alanlarda resim, satranç, sinema ve çeşitli oyun faaliyetleri yapılmasının yanı sıra 23 Nisan gibi özel günler de kutlanmakta, çocuklara ilham verici sergiler yapılmakta (örneğin başarılı kadınlar sergisi yapıldığı ifade edilmiştir), ağaç dikimi gibi etkinlikler de yürütülmektedir.
49. Çocuklara psikososyal destek sağlanan bu alanlarda, örneğin engelli bir çocuğun sosyal içermesi veya eşitlik-adalet hususlarında, kaynaşma gibi sosyal uyum çalışmaları yapılmaktadır.
50. 2018 yılının Ekim ayından ziyaret tarihine kadar 3800 civarında çocuğun asistan gönüllü eğitici olduğu ifade edilmiştir. Ancak; Mevcut çocuk sayısı (15.056) göz önünde bulundurulduğunda sayısı 2 adet olan çocuk dostu alanların sayısının artırılması ve farklı mahallelerde de açılması talep edilmiştir.

e) Günlük Yaşam ve Faaliyetler

51. Merkezde geçici koruma statüsüne sahip Suriyelilerin zaman geçirmesine, meslek edinmesine ve çalışabilmesine imkân veren bir dizi faaliyet, kurs ve atölye bulunmaktadır. Bu kapsamda 4 adet bilinçli hamilelik ve bebek bakımı, 4 adet el sanatları, boncuk ve çiçek kursu, 4 adet biçki dikiş kursu, 1 adet mantar yetiştiriciliği kursu, 4 adet Türkçe kursu, 2 adet örtü altı seracılık kursu verildiği ve kurslarda eğitim verilen öğrenci sayısının ortalama olarak 250 kişi olduğu ifade edilmiştir.
52. Merkezde spor etkinlikleri bağlamında 2 çim saha, 6 basketbol sahası bulunmaktadır.
53. Merkezde Geçici koruma statüsündeki Suriyelilerin kendilerine tahsis edilen 4 adet çok amaçlı salonda kimisi yerel olmak üzere çeşitli ihtiyaç malzemelerinin satışına izin verildiği görülmüştür.

Örtü Altı Seracılık Kursu

54. Merkez içerisinde 50 bin m² sera kurulduğu, buralarda patlıcan, erik, kaysı gibi meyve-sebzelerin ekimi ve bakımı konusunda Halk Eğitim Merkezi tarafından eğitim verildiği ifade edilmiştir. Örtü altı seracılık kursunda 15 yaş üzerinde olanlar eğitim

alabilmektedir. Daha küçükler ancak aileleriyle birlikte eğitimlere katılabilmektedir. Tarım faaliyetlerinden elde edilen ürünler, tarlalarda çalışanlara ve Merkezdeki ihtiyaç sahiplerine (kimsesiz, dul, yetim) öncelik verilmek suretiyle geçici koruma statüsüne sahip Suriyelilere dağıtılmaktadır.

Biçki Dikiş Kursu ve Atölyesi

55. Halk Eğitim Merkezi ile ortaklaşa yürütülen biçki dikiş kurslarında 30'u kadın 40'ı erkek olmak üzere toplam 70 kişi eğitim almaktadır. Eğitim veren 4 öğretmen bulunmaktadır. Kurs verildiğinden beri 400 öğrenciye eğitim verildiği ifade edilmiştir.
56. Burada eğitim görenler başlangıç seviyesinden ustalık seviyesine kadar ilerlemekte, daha sonra dikiş atölyesinde çalışabilmektedir. Bu eğitimle dışarıda da iş bulunmasının mümkün olduğu ifade edilmiştir.
57. Atölyede klima bulunmakla birlikte atölyenin oldukça geniş bir çadıra kurulmasının havalandırmanın yetersiz kalmasına yol açtığı görülmüştür.
58. Atölyede parça başı değil, saat üzerinden ücret alınmaktadır. Çalışanlar, yemek ve istirahat için molaların olduğunu ifade etmiştir.
59. Öğretmen, çocukların çalışmasına izin verilmediğini, küçük çocukların ancak çok ısrar etmesi durumunda ailesi ile birlikte atölyeye gelebildiğini ifade etmiştir. Bununla birlikte atölyede çok sayıda çocuk olduğu gözlemlenmiş ve çocukların bir kısmı ile görüşmeler yapılmıştır. Görüşülen çocukların yaşları 12-16 arasında değişmektedir. Çocuklar okula gittiklerini, ancak okulun tatilde olması nedeniyle atölyeye ailesinin yanında geldiğini söylemiştir.

Boncuk Kursu

60. Merkezdeki boncuk işleme ve eliş kurslarından yaklaşık 1000 ailenin faydalandığı ve ek gelir elde ettiği, bu kurslara genelde kadınların rağbet gösterdiği belirtilmiştir.
61. Firmalar, işlenmesini istediği ürünleri göndermekte, kursiyerler dakika veya boncuk başı ücretlendirilmektedir. Boncuk başı 3.5 TL ücret verilmektedir.

62. Çocukların anneleriyle birlikte kursa geldiği, evde çalışma imkânı olsa da kursiyerlerin atölyeye gelmeyi tercih ettiği, burada kişilerin psikolojik olarak birbirlerine destek olduğu ifade edilmiştir.

f) Dış Dünya ile İletişim, Ziyaret ve Ailelerle Etkileşim

63. Diğer geçici barınma merkezlerinden farklı olarak Adana Sarıçam Geçici Barınma Merkezinde kalan geçici koruma statüsüne sahip Suriyelilerin giriş-çıkışlarının kontrolünün sağlanması için parmak izi alınmaktadır. İdare, günlük olarak Merkeze 5000 civarında kişinin giriş yaptığını ve bir o kadar da çıkış olduğunu ifade etmiştir.
64. Geçici koruma statüsüne sahip Suriyeliler, sabah 8.00'den itibaren Merkez dışına çıkabilmektedir ve 48 saat dışarıda kalma hakkına sahiptir. Bunun dışında her 6 ay için 15 günlük izinleri de bulunmaktadır.
65. Bazı durumlarda, özellikle erkeklerin çalışmak amacıyla Merkeze birkaç ay süreyle hiç gelmediği, daha sonra Merkeze geri dönmek istediği, eğer kişinin ailesi Merkezde kalıyorsa Kaymakam tarafından aile birleştirme kararı verilerek söz konusu kişinin Merkeze geri alınabildiği ifade edilmiştir.
66. Merkezde kalan kişilerin aile yakınları ziyaret için geldiğinde konteyner kentte kalamamaktadır. Onun yerine Merkezin ana nizamiyesinde bulunan misafir çadırında görüşmeler gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte bayramlarda 1. derece akrabaların Merkezde kalmasına izin verildiği ifade edilmiştir.

g) Kırılgan Gruplar

67. Dezavantajlı, hassas ya da özel ihtiyaçları olan gruplar olarak da tanımlanan kırılgan gruplar genellikle topluma kıyasla daha zayıf bir konumda bulunan, korunmaya ve desteğe ihtiyaç duyan, istihdam, eğitim, sağlık, politika gibi hayatın farklı alanlarına katılmakta zorlanan, dezavantajlı konumu nedeniyle toplumdan dışlanan ve ayrımcılığa maruz kalma riski altında bulunan kişileri içermektedir. Merkezde kırılgan grup olarak kabul edilebilecek engellilere, yalnız yaşayan kadınlara ve sağlık

durumları nedeniyle özel ihtiyaçları olan gruplara yönelik bir takım tedbirler alındığı gözlemlenmiştir.

68. Fiziksel engelli bireyler için Merkezde gerekli düzenlemelerin yapıldığı ve konteynerlerin girişine ve sağlık merkezi gibi alanlara rampaların koyulduğu, bu kişilerin market, sağlık merkezi ve camiye yakın engelli konteynerlerine yerleştirildiği ve engelli konteynerlerinde tutamaçlar vasıtasıyla tuvaletlerin ve banyoların erişilebilirliğinin sağlandığı gözlemlenmiştir. Ayrıca, fiziksel engeli olan kişilere tekerlekli sandalyeler Merkez tarafından verilmektedir. İdare, bu kapsamda, 40 kişiye manuel tekerlekli sandalye verildiğini, buna ek olarak ihtiyaç halinde verilmek üzere 200 manuel tekerlekli sandalye daha talep edildiğini, elektrikli sandalyeninse ancak alımının desteklenmesi durumunda verilebileceğini, bu yardımların ise UNICEF ve Kızılay tarafından yapılabileceğini; ancak bu zamana kadar bu yönde bir yardım alınmadığını ifade etmiştir.
69. Gebelerin düzenli kontrollerinin her ay Merkezdeki kadın doğum uzmanı tarafından yapıldığı, gerekirse hastanelere sevklerinin sağlandığı belirtilmiştir.
70. Merkez idaresinin sağlık durumu nedeniyle dezavantajlı durumda olan kişiler için özel önlemler aldığı da gözlemlenmiştir.
71. Geçici koruma statüsüne sahip Suriyeli bir ailenin talebi üzerine bir konteynerde yatağa ve cihazlara bağlı küçük bir çocuk ziyaret edilmiştir. Ailesinin herhangi bir talebi bulunmamaktadır. İdare ile yapılan görüşmede çocuğun bağlı olduğu cihazların düzgün çalışması ve olası elektrik kesintilerinde cihazın çalışmaya devam etmesi için konteynere klima ve jeneratör takıldığı ifade edilmiştir.
72. Kelebek hastalığı olan bir çocuk içinse gerekli sevklerin yapıldığı, Merkezde yalnızca söz konusu çocuğa elektrikli sandalye tahsis edildiği, konteynere klima takıldığı ifade edilmiştir.
73. Merkezde yalnız yaşayan 200'e yakın kadın bulunduğu, bu kişilerin ailesinin yakınlarına yerleştirildiği, istihdam ve yardım konularında özellikle göz önünde bulundurulduğu ifade edilmiştir.

h) Personel

74. Merkezde 122 güvenlik görevlisi, 10 itfaiye memuru, 40 tercüman, 7 pratisyen hekim, 3 uzman doktor, 18 hemşire, 1 kadın doğum uzmanı, 1 diş hekimi, 1 koordinatör doktor, 1 imam ve 70 temizlik personelinin görev yaptığı ve görevlilere insan hakları eğitimi verilmediği ifade edilmiştir.
75. Merkezde psikososyal hizmet bürosu bulunmadığından sosyal hizmet uzmanı, psikolog veya psikiyatrist görev yapmamaktadır.
76. İdare, son bir yıl içerisinde işkence ve kötü muamelede bulunduğu iddiasıyla hakkında işlem başlatılan personel olmadığını belirtmiştir.

i) Güvenlik

77. Merkezde 20 güvenlik kulesi ve 122 adet kadrolu güvenlik görevlisi bulunmaktadır. Güvenlik görevlileri Merkezde devriye gezmektedir.
78. Merkezde 7 hırsızlık, 15 kasten yaralama, 1 uyuşturucu madde kullanımı, 1 çocuk istismarı, 1 aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali, 20 aileye küçük yaşta evlilikten dolayı “reşit olmayan kişi ile cinsel ilişki suçu” hakkında işlem yapıldığı; ancak son bir yıl içerisinde ölümlü vaka yaşanmadığı, bununla birlikte geçmişte 1 ölümlü adli vaka yaşandığı dile getirilmiştir. Ancak, İdare, Merkez kapasitesi göz önünde bulundurulduğunda çok fazla asayiş sorunu yaşanmadığını belirtmiştir. Adli vakalarda polis devreye girmektedir.
79. Yangın güvenliği bakımından Merkezde İtfaiye Hizmet Bürosu ile 2 itfaiye aracı bulunmakta, 10 personel görev yapmaktadır. Ayrıca her sokağın başında görünür bir yerde yangın tüpü bulunmaktadır. Herhangi bir olay olduğunda itfaiye en kısa süre içinde müdahale edebilmektedir. Çadır döneminde daha çok yangın çıktığı, ancak ölümlü sonuçlanan bir vaka yaşanmadığı belirtilmiştir.
80. Merkezde yol güvenliği de sağlanmıştır. Çok fazla çocuk olduğu için merkez içerisine araçla girmek yasak olup yalnızca market araçları Merkeze girebilmektedir. Bunun dışında, Merkez nizamiyesinde araçlarla yayaların yollarının telle ayrıldığı ve yayalar için yürüyüş yolu tahsis edildiği gözlemlenmiştir.

C. TAVSİYELER

Öncelikle Merkezde kalanlarla yapılan görüşmelerde gerek hiçbir şikâyetin bulunmaması ve her fırsatta memnuniyetin dile getirilmesi, gerek Merkezin fiziksel koşullarının oldukça iyi olması ve çalışma ile sosyal imkânların bulunması, gerek ise de Merkez idaresinin kırılgan gruplara ilişkin gösterdiği hassasiyet ve aldığı önlemlerden dolayı Merkez ve idarenin çabaları takdire şayandır.

C.1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

81. UNHCR, Olağanüstü Haller El Kitabında silahlı çatışmaların ve olağanüstü durumların bireysel, ailesel ve toplumsal düzeyde çok çeşitli sorunlara yol açtığını, mültecilerin ve diğer statüdeki kişilerin önemli ölçüde farklı şekillerde kayıp, acı, parçalanma ve şiddeti deneyimlediğini, bu durumdan ruh sağlıklarının ve psikososyal iyilik hallerinin etkilendiğini ve ruh sağlığı problemlerine karşı kırılganlıklarının arttığını ifade etmektedir. UNHRC, psikososyal desteğe ihtiyaç duyan mültecilerin bu desteğe erişememesi durumunda, kişinin baş etmekte zorlandığı stresin sağlık sorunlarına yol açabileceğini ve toplumsal ve ev içi şiddeti arttırabileceğini, insani krizlerin depresyon, travma sonrası stres bozukluğu, alkol ve madde bağımlılığı gibi ruhsal sorunların ortaya çıkma riskini arttırdığını ve bunun da kişilerin kendisine ve kendisine bağımlı kişilere bakma becerisini düşürdüğünü; uzun süreli stresin çocukların gelişimine zarar verdiğini ve çocuklarda fiziksel ve ruhsal hastalık riskini arttırdığını, ayrıca bu kişilere bakım verenlerin de aşırı stres altında kaldıklarını belirtmektedir. Bunların yanı sıra, psikososyal desteğe ihtiyaç duyanlara bu desteğin sağlanmasındaki başarısızlığın güvenilirliğe zarar verebileceğini ve medyaya da olumsuz yansıtılabileceği ifade edilmektedir. Bu nedenle de UNHCR, psikososyal destek hizmetlerinin sağlanmasına önem vermektedir.² Ayrıca, Geçici Barınma Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi ve İşletilmesi Hakkında Yönerge'nin 21 inci maddesinin 2 inci fıkrası gereği geçici barınma merkezlerinde “psikososyal hizmet bürosunun bulunması esastır.” Merkezde,

² <https://emergency.unhcr.org/entry/221630/mental-health-and-psychosocial-support>.

psikososyal hizmet bürosunun bulunmadığı ifade edilmiştir. Her ne kadar genel sağlık hizmetleri içerisinde ilgili kişilerin psikiyatri servislerine sevklerinin yapılmasıyla Merkezde kalan kişilerin psikososyal destekten tamamen mahrum bırakıldıklarını söylemek mümkün olmasa da söz konusu Yönergeye uygun bir şekilde Merkezde psikososyal hizmet bürosunun kurulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir. Böylece yalnızca Merkezde kalanların değil, desteğe ihtiyaç duyan personelin de bu gereksiniminin giderilmesi mümkün olabilecektir.

82. Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 28 nci maddesi çocuğun eğitim hakkını güvence altına almıştır. Sözleşme'nin 23 üncü maddesine göre "Taraflar devletler zihinsel ya da bedensel engelli çocukların saygınlıklarını güvence altına alan, özgüvenlerini geliştiren ve toplumsal yaşama etkin biçimde katılmalarını kolaylaştıran şartlar altında eksiksiz bir yaşama sahip olmalarını kabul eder." Engelli Hakları Sözleşmesi'nin 24 üncü maddesi de engellilerin eğitim hakkını güvenceye almaktadır. BM Engelli Hakları Komitesi, silahlı çatışma dönemlerinin içermeci eğitim hakkına orantısız bir etkide bulunduğunu ifade ederken özellikle engelli çocukların başkalarıyla eşit koşullarda eğitim hakkının sağlanması gerektiğini ve olağanüstü durumlarda engelli bireylere eğitim verilmesine gerek olmadığı gerekçesiyle eğitim kurumlarına erişiminin engellenmemesi ve makul düzenleme yapılması gerektiğini vurgulamaktadır (CRPD/C/GC/4, §14). UNHRC de insani krizlerde ağır ruhsal sorunları olan kişilerin ve zihinsel engellilerin çok fazla kırılganlaştığını vurgulamaktadır. Merkezde zihinsel engelli çocuklara yönelik özel bir eğitim verilmediği ifade edilmiştir. Zihinsel engeli olan çocuklara, içermeci eğitim ilkeleri de göz önünde bulundurularak özel gereksinimlerine uygun bir eğitim programı ve materyaller oluşturulması gerektiği değerlendirilmektedir.

83. İdare, personele insan hakları bağlamında özel bir eğitim verilmediğini ifade etmiştir. Geçici Barınma Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi ve İşletilmesi Hakkında Yönerge'nin 18 inci maddesine göre "Geçici barınma merkezlerinde görev yapan personele iletişim, stres yönetimi, kültürel duyarlılık ve geçici koruma altında bulunanların hak ve yükümlülükleri konusunda hizmet içi eğitim verilebilir." Bu kapsamda başta güvenlik görevlileri olmak üzere personele yönelik hak temelli

yaklaşımı esas alan bir eğitim programının hazırlanmasının temel hak ve özgürlüklerin korunmasına ve geliştirilmesine katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.

84. UNICEF ve Kızılay'ın organize ettiği çocuk dostu alanlar memnuniyetle karşılanmıştır. Bununla birlikte Merkezdeki çocuk nüfusu göz önünde bulundurulduğunda Merkezin farklı bölgelerinde çocuk dostu alanların artırılması için gerekli girişimlerin başlatılmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.
85. Merkezde geçici koruma statüsüne sahip Suriyelilere Halk Eğitim Merkezi ile birlikte biçki dikiş kursu verilmesi ve Atölyede çalışma imkânı sunulması memnuniyetle karşılanmıştır. Bununla birlikte Atölyenin havalandırma imkânının yeterli olmadığı değerlendirilmiştir. Ülkemizin de taraf olduğu 187 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi'nin 3/2 nci maddesi gereği "Her üye, işçilerin güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı hakkını, ilgili her seviyede geliştirecek ve iletilecektir." Bu doğrultuda söz konusu atölyede havalandırma imkânının artırılmasına yönelik önlemlerin alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.
86. İdare, şikayetlerin iletilmesi için her bir mahallede sözü geçen kişiler arasından mahalle sorumlularını kendisinin belirlediğini ifade etmiştir. Geçici Barınma Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi ve İşletilmesi Hakkında Yönerge'nin 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrası gereği "Geçici barınma merkezleri yönetimi mahalle sakinlerinin yönetime dâhil edilebilmesi için demokratik yönetim usulleri çerçevesinde gençlik, çocuk, kadın meclisleri gibi meclisler ile mahalle temsilcilerinin oluşturulmasına imkân tanır. Meclis temsilciliklerinde en az bir kadın temsilci bulundurulur." Mahalle temsilcilerinin söz konusu Yönerge hükümlerine uygun bir şekilde belirlenmesi veyahut başka türlü katılımcı yönetim biçimlerinin oluşturulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.

D. KARŞI OY

Özellikle 1980’den bugüne kadarki süre zarfında, BM’de veto yetkisi bulunan ülkelerin bizzat dahil olduğu savaşlar veya dolaylı destekleri ile çıkarmış oldukları iç savaşlar nedeniyle özellikle Asya, Afrika, Ortadoğu ve Uzak Doğuda bulunan birçok ülkenin altyapıları yok edilmiş ve bu ülkeler istikrarsızlığa sürüklenerek kitlesel göç hareketlerine sebebiyet verilmiştir. İstikrarsızlığa sürüklenen bu ülkelerin vatandaşları ise dünyadaki mülteci sorununun ana kaynağını oluşturmaktadır. BM kendisinden beklenen misyonu gereği bu tür sorunların çözüm kaynağı olacağı yerde; dünyadaki savaşların, iç karışıklıkların, yoksulluğun ve zorunlu kitlesel göçlerin ana kaynaklarından birisi olmuştur.

Ülkemiz; 2018 yılı rakamlarına göre; 200.000’i geçici barınma merkezlerinde olmak üzere toplamda yaklaşık olarak 3 buçuk milyon mülteciye ev sahipliği yapmaktadır. Suriye iç savaşının başladığı ve bu nedenle ülkemize kitlesel olarak göç eden Suriye vatandaşları için 2011 yılından bugüne kadar Ülkemiz yaklaşık olarak 50 milyar dolar harcama yapmıştır. Dünya genelinde BM’nin yönetiminde bulunan mülteci kamplarında güvenlik, sağlık ve gıda bakımından büyük sorunlar yaşanırken Ülkemizde oluşturulan geçici barınma merkezlerinde ise, büyüklük bakımından diğer emsallerine göre eşi benzeri görülmemiş üst düzeyde standartlar oluşturulmuş ve geçici barınma merkezlerimiz tüm dünyanın takdirini kazanmıştır. Bu merkezlerimiz Sayın Cumhurbaşkanımızın dünya 5’ten büyüktür çıkışının adeta ete kemiğe büründüğü alanlardan biri olmuştur. Ayrıca Fırat Kalkanı ve Zeytin dalı operasyonları ile o bölgelerdeki terör örgütlerinin faaliyetleri sona erdirilerek, göç etmek zorunda kalanların ülkelerine geri dönüşleri sağlanmış ve bu durum dünyaya iç karışıklık içinde olan ülkelere barışın, demokrasinin ve huzurun nasıl götürüleceğinin ayrı bir modelini oluşturmuştur.

Konuya genel bir girizgah yaptıktan sonra, Adana Sarıçam Geçici Barınma Merkezi Ziyaret Raporunun Tavsiyeler başlıklı aşağıda belirtilen bölümleri ile ilgili olarak;

83. nolu paragrafta; özetle “Merkezde, psikososyal hizmet bürosunun bulunmadığı ve Geçici Barınma Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi ve İşletilmesi Hakkında Yönerge'nin 21 inci maddesinin 2 inci fıkrası gereği geçici barınma merkezlerinde "**psikososyal hizmet bürosunun bulunması esastır.**" Yönergesine uygun bir şekilde Merkezde psikososyal hizmet bürosunun kurulmasının uygun olacağı” şeklinde tavsiyede bulunulmuştur.

Psikososyal hizmet bürosunun bulunması esas olmakla birlikte, söz konusu geçici barınma merkezine bu servisin açılmamasının nedenleri ile ilgili herhangi bir soru sorulmamış, söz konusu servisin açılması için yeterli hasta bulunup bulunmadığı konusunda raporda herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir. Diğer taraftan geçici barınma merkezinin

ambulansının bulunduğu ve söz konusu hastaların ambulans ile hastanelere sevklerinin de yapılabileceği gerçeğini de göz önünde bulundurulduğunda,

84. nolu paragrafta; özetle “Merkezde zihinsel engelli çocuklara yönelik özel bir eğitim verilmediği ifade edilmiştir. Zihinsel engeli olan çocuklara, içermeci eğitim ilkeleri de göz önünde bulundurularak özel gereksinimlerine uygun bir eğitim programı ve materyaller oluşturulması gerektiği değerlendirilmektedir.” şeklinde tavsiyede bulunulmuştur.

Raporda; geçici barınma merkezinde zihinsel engelli hasta olup olmadığı ve geçici barınma merkezinden bu konuda bilgi istenmeden sadece geçici barınma merkezi yönetimine yönelik tenkitte bulunmak için böyle bir tavsiyede bulunulduğu anlaşıldığından,

85. nolu paragrafta, özetle “İdare, personele insan hakları bağlamında özel bir eğitim verilmediğini ifade etmiştir. Geçici Barınma Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi ve İşletilmesi Hakkında Yönerge'nin 18 inci maddesine göre "Geçici barınma merkezlerinde görev yapan personele iletişim, stres yönetimi, kültürel duyarlılık ve geçici koruma altında bulunanların hak ve yükümlülükleri konusunda hizmet içi eğitim verilebilir." Bu kapsamda başta güvenlik görevlileri olmak üzere personele yönelik hak temelli yaklaşımı esas alan bir eğitim programının hazırlanmasının temel hak ve özgürlüklerin korunmasına ve geliştirilmesine katkı sağlayabileceği değerlendirilmektedir.” şeklinde tavsiyede bulunulmuştur.

Kurumumuz Ulusal Önleme Mekanizması kapsamında, söz konusu Geçici Barınma Merkezini ziyaret etmiş olup ziyaret sırasında işkence ve kötü muamele kabul edilebilecek herhangi bir bulgu olup olmadığı hususunun incelenmesi gerekmektedir. Ancak ziyaret heyeti barınma merkezinde yaşayan sığınmacıların bu kapsamda herhangi bir sorununun olmaması üzerine Barınma Merkezi idaresini takdir etmesi gerekirken, kurumumuzun görevin dışına çıkarak idari denetim yapan müfettiş gibi kurumu idari denetlemeye yönelik tavsiyede bulunduğundan,

86. nolu paragrafta, özetle “Merkezde geçici koruma statüsüne sahip Suriyelilere Halk Eğitim Merkezi ile birlikte bıçkı dikiş kursu verilmesi ve Atölyede çalışma imkanı sunulması memnuniyetle karşılanmıştır. Bununla birlikte Atölyenin havalandırma imkanının yeterli olmadığı değerlendirilmiştir. Ülkemizin de taraf olduğu 187 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliğini Geliştirme Çerçeve Sözleşmesi'nin 3/2 nci maddesi gereği "Her üye, işçilerin güvenli ve sağlıklı bir çalışma ortamı hakkını, ilgili her seviyede geliştirecek ve ilerletecektir." Bu doğrultuda söz konusu atölyede havalandırma imkanının arttırılmasına yönelik önlemlerin alınmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.” şeklinde tavsiyede bulunulmuştur.

Ziyaret heyetince atölyenin fiziksel koşullarına ilişkin herhangi bir analiz yapılmaksızın (atölyenin kaç metrekare olduğu, tavan taban yüksekliği, havalandırma için kullanılan kapı ve pencerelere ilişkin herhangi bir bilgi verilmeksizin) üstün körü bir ifade ile havalandırmanın yetersizliği ifade edilerek Geçici Barınma merkezi yönetiminin takdir

edilmesi gereken faaliyetlerini değersizleştirmeye yönelik bir tavsiye bulunduğu düşüncesiyle,

86. nolu paragrafta, özetle “İdare, şikayetlerin iletilmesi için her bir mahallede sözü geçen kişiler arasından mahalle sorumlularını kendisinin belirlediğini ifade etmiştir. Geçici Barınma Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi ve İşletilmesi Hakkında Yönerge'nin 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrası gereği "Geçici barınma merkezleri yönetimi mahalle sakinlerinin yönetime dâhil edilebilmesi için demokratik yönetim usulleri çerçevesinde gençlik, çocuk, kadın meclisleri gibi meclisler ile mahalle temsilcilerinin oluşturulmasına imkân tanır. Meclis temsilciliklerinde en az bir kadın temsilci bulundurulur." Mahalle temsilcilerinin söz konusu Yönerge hükümlerine uygun bir şekilde belirlenmesi veyahut başka türlü katılımı yönetim biçimlerinin oluşturulmasının uygun olacağı değerlendirilmektedir.” şeklinde tavsiyede bulunulmuştur.

Bu tavsiyenin Ulusal Önleme Mekanizmasının kapsamında gerçekleştirilen ziyarette ziyaret amacının dışında idari denetime yönelik bir tavsiye niteliğinde olduğu anlaşıldığından,

Yukarıda belirtilen tavsiyelere dayanak olarak ise dünyadaki mülteci sorunun ana kaynağı olan BM mevzuatı gösterilmiştir. Ancak bu tavsiyelerin Ülkemizin BM standartların çok çok üzerinde oluşturduğu geçici barınma merkezlerinin takdire şayan çalışmalarına haksızlık oluşturacağını düşündüğüm için sayın çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Safet BALIN
Kurul Üyesi